

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Fondul preoțesc.

Fiecare om dorește, că la bătrînețe, după ce i-s-au istovit puterile, lucrînd o viață întreagă pentru promovarea binelui comun, să se bucure de un trai tihnit și să-și petreacă în liniște restul zilelor. Aceasta o dorește fiecare, dar puțini sînt cari știu și pot să-și asigureze mijloacele de trai pentru vremea neputinței. Și e lucru greu acesta. E greu chiar și pentru omul cu avere proprie. Dar cît de greu le va fi celorce au luat asupra-le sarcina apostoliei, neîngrijindu-se, după cuvîntul Evangheliei, de ziua de mîne, pentru că „ajunge zilei reutatea ei!“

E mare numărul, celorce și-au consacrat viața binelui comun, și nu-și pot aduna „nici aur, nici argint, nici aramă“, ci numai atîta, ca să fie „vrednic lucrătorul de hrana sa“. Timpurile însă sînt grele, ear „secerișul este mult“, și lucrătorii, cînd nu mai pot munci se trezesc ca într'o mare pustietate, fără sprijin la bătrînețe, fără ajutor, fără pic de mîngăere, înstrăinați de lume, care uită atît de curînd — ori nu pricepe — greul lucrului săvîrșit de acești apostoli. Mă gîndesc la cei rari, la cei *adevărați*, cari sînt *demni* de acest nume. E mare însă și numărul celorce nu pot rezista tuturor tentațiilor. Sînt mulți, cari copleșiți nu numai de grija zilei de mîne, ci și de reutatea celei de azi, își duc viața într'o sbuciumare continuă pentru a-și putea câștiga „pînea cea de toate zilele“.

Aceasta este starea preoțimeii noastre în prezent.

Preotul, care e preocupat de cîștigarea mijloacelor materiale pentru a-și asigura existența familiei la timpul bătrînețelor, — își neglijează datorințele, și nu poate fi la înălțimea chemării sale. Ear preotul, care, își împlinește cu conștiințiozitate chemarea de apostol și învățător, — nu-și poate asigura cele delipsă pentru familie și pentru vremea neputinței.

Toți slujbașii de azi caută să-și asigure pentru vremea de neputință o pensie corespunzătoare, din care să poată trăi. Preoții noștri însă de prezent n'au fond de pensie. Deaceia nu e de mirat, că tocmai în preajma sinodului eparhial, conferința preoțească, în care a fost reprezentată întreaga preoțime din dieceza, a decis înființarea sau mai bine zis reactivarea fondului de pensie preoțesc. În urma insistențelor juste, și mai ales în urma propunerii binechibzuite a distinsului preot *Avram Corcea* (Coștei) afacerea s'a discutat și în sinodul eparhial din Caransebeș. E puțin, ce s'a făcut. Dar totuși e *ceva*. E puțin, pentru că fondul de pensie preoțesc nu s'a înființat nici reactivat încă; și totuși e bine, că s'a început lucrul. S'a chibzuit asupra venitelor, din cari să se creeze acest fond. N'ar fi bine oare să se creeze un *fond comun al tuturor preoților din întreaga mitropolia gr. or. română din Ungaria?*...

Dar nici chiar dac'ar exista deja fondul preoțesc de pensie, nu e de ajuns. Să nu

uităm faptul, că preoțimea din dieceza Caransebeșului și-a avut fondul său de pensie. A trebuit însă, după o activitate de 10 ani, să înceteze din cauza numărului mic de membri, și să se transformeze în fond pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor de preoți. Și cine poartă vină? Preoții. Chiar conferința preoțească recunoaște, că *indolența preoțimii* este cauza principală, că fondul de pensie n'a putut prospera.

Capul actual al diecezei, care-și cunoaște foarte bine preoțimea și cu spiritul său de observație cum a pătruns în adîncul inimii preoților, a fost silit să spună în fața sinodului eparhial din ăstăan, că: *înființarea acestui fond depinde exclusiv dela preoțime, care pîn'acum n'a sprijinit dîndestul ideea aceasta, căci dupăcum arată datele statistice, sînt numai 100 de preoți, cari au contribuit la fondul preoțesc*. Și de fapt așa este. Din mai bine de 400 de preoți, din dieceza Caransebeșului, numai 100 s'au gîndit la asigurarea bătrînețelor. Să sperăm, că în viitor nu va fi așa. Mișcarea pornită ar fi o garanță pentru sprijinirea fondului preoțesc de pensie, ce se va crea. Ar fi bine, ca însuflețirea preoțimeii pentru acest fond să nu fie numai o flacăra de paie.

Pentruca ideea să se întrupeze, trebuie muncă. Sînd cu minile în pept, nu se poate face nimic. Și în primul rînd sînt chemați preoții a lucra pentru realizarea acestei frumoase idei. Fac rău ceice se iau după aceia, cărora le place să samene zizanie și

FOILETON.

Povestea lui Abdul Hamid.

... A fost odată-un împărat, care stăpînea peste marea sa împărăție ca un atotputernic. Făcea judecată, osîndia la moarte, tăia și spînzura pe supușii săi după placul voei sale, fără să fie silit a da cuiva seamă de ceiace face. Era putred de bogat. În resboae era fricos; de luptă se temea. Dar pe bietul popor îl storcea fără milă, și averile nenumărate le aduna în palatul său misterios de pe țărmul Mării negre... Fața lui n'o puteau vedea muritorii de rînd... Ear acum își sîrșește zilele ca prinsonier, departe de capitala împărăției sale, ca un om fără patrie, urgisit de toată lumea...

Cine n'a auzit de numele lui în zilele din urmă?... Cine nu cunoaște numele lui Abdul Hamid, atotputernicul sultan al împărăției turcești?

Sfîrșitul lui tragic are multă asemănare cu urcarea lui pe tron și cu sfîrșitul și soarta antecesorilor săi.

În anul 1876 împărăția în imperiul otoman sultanul Abdul Azis, care își ducea viața în lene și desfrîu. Risipia banii statului, trăia în lux neapomenit, ear ofițerii și slujbașii țerii rămîneau neplătii cu anii; poporul gemea sub jugul acestui tiran. Și cine știe ce soartă ar fi ajuns împărăția sa, dacă supușii nu se resecuiau și dacă marii mi-

nistrii nu l-ar fi silit în ziua de 30 Mai a anului 1876 să abdice? Închis în palatul Ceragan de pe țărmul Bosforului, moare strangulat de supușii săi, la cinci zile după detronare (4 Iunie 1876).

Pe tron este ridicat nepotul său, Murad al V-lea, pe care sultanul îl finuse pîn'aci subț cea mai mare pază, ca să nu se poată amesteca în afacerile statului cu privire la modificarea succesiunii la tron. Dar la urcarea sa pe tron, Murad era sdruncinat și trupește și suiește. În scurtă vreme își perde detot mințile, și la trei luni după suirea lui pe tron, la 31 August 1876, șeic-ül-izlamul și guvernul îl detronează în virtutea dispoziției din Coran, unde se zice că un om fără de minte nu poate governa. Deatunci își petrece zilele închis într'un palat de lîngă Bosfor.

Partidul liberal pune pe tron pe *Abdul Hamid*, fratele lui Murad. Fiind aderent al liberalilor, la suirea sa pe tron acordă *constituția*, care asigura pe atunc egalitatea tuturor supușilor din imperiul otoman. Sultanul însă nu voește să estîndă această egalitate și asupra creștinilor din împărăția sa. Midhat Pașa, capul partidului liberal, care îl pusesese pe Abdul Hamid pe tron, protestează. Sultanul trimite pe amicul și protectorul său în exil, unde este ucis, ear capul lui a fost adus la Constantinopol. Deaci începe apoi șirul nesfîrșit al omorurilor comise de acest „Nero“ al Otomanilor...
Încă la 1876, Rusia sare întru apărarea creș-

tinilor slavii din peninsula balcanică, și astfel se începe resboiul între Turci și Ruși, la care, siliți de împrejurări, iau parte și Români în frunte cu tinerul și viteazul lor domnitor Carol I. Vitejia Românilor frînge mîndria otomană, apără cauza creștinătății, și scapă și pe Ruși de rușinea ce-i aștepta...

După încheerea păcii, sultanul Abdul Hamid își continuă isprăvile în imperiul turcesc. El guvernează după capriciile sale, asuprind și storcînd poporul în modul cel mai neomenos. Din palatul Yldiz-Kiosk n'a ieșit niciodată; chiar și la serviciul divin umbla numai în moschea Yldiz-Kioskului. Așa domni el 32 de ani, călcînd în picioare constituția ce-o dase cu qcazia suirii sale pe tron.

Revoluția „fără de sînge“ a tinerilor Turci, din vara anului trecut, silește pe acest om barbar să introducă (24 Iulie 1908) în împărăția turcescă regimul constituțional. Poporul i-a făcut frumoase ovații din incidentul inaugurării constituționalismului. Dar sultanul, învechit în fărădelegi, își calcă jurămîntul de a respecta constituția și, în ascuns, se folosește de preoți și de șpionii săi pentru a așța miliția la rescoală împotriva guvernului tinerilor Turci. Nu s'a împlinit nici anul dela acordarea constituției europenești, și în noaptea de 12 spre 13 April 1909, garnizoanele din Constantinopol se revoltă împotriva ofițerilor, ucid citeva sute, ear pe alții îi aruncă în temniță; ministrul de justiție și președintele camerei sînt uciși

cu promisiuni fără niciun rost seduc preoțimea, din care azi lipsește încă spiritul de solidaritate. Niciun om, care voeste binele preoțimei noastre, nu poate aproba promisiunile goale ce s'au făcut din partea unora și altora cu ocazia alegerilor sinodale. Nimeni nu le poate ajuta preoților, dacă ei înșiși sînt nepăsători față de viitorul lor.

Muzeul „Asociațiunii“.

Din articolul D-lui Oct. C. Tăslăuanu, publicat sub acest titlu în Nr. 2 al „Transilvaniei“, estragem următoarele:

Poporul nostru, străduindu-se să țină pas cu celelalte popoare din Ungaria, a primit cu multă însuflețire ideea înființării unui Muzeu istoric și etnografic. Și însuflețirea pentru această idee frumoasă n'a fost dintre cele trecătoare, căci ani de-a rândul s'au adus jertfe materiale însemnate.

La 1905 s'a și inaugurat palatul Muzeului din Sibiu, aranjindu-se, din acest prilej, splendide serbări culturale și o expoziție istorică culturală și etnografică, unică în felul ei pentru noi Români din Ungaria. Dela această expoziție câteva obiecte au rămas proprietatea Muzeului. De atunci nu s'a mai îmbogățit decât cu foarte puține. Ideea frumoasă, primită cu atita însuflețire, a fost uitată dintr'odată.

Înființarea unui Muzeu, bineînțeles, nu e deloc ușoară, mai ales pentru popoarele sărace și lipsite de o organizare conștientă, cum sîntem noi. Numai cine s'a ocupat serios și în practică cu asemenea chestiuni, își poate da pe deplin seama, ce va să zică a face un Muzeu. Chiar și atunci, cînd asemenea instituții se bucură de sprijinul statului, înaintează foarte cu greu. Muzeul etnografic din Budapesta abia în anii din urmă, cînd statul a jertfit pentru el sute de mii de coroane, a început să se apropie de ființă. Muzeul de artă națională din București, deși există de vre-o opt ani și s'au cheltuit sume însemnate pentru el, se găsește la începutul începutului. Pentru noi, cari sîntem lipiți pămîntului de săracie, cari n'avem nicio sumă în bugetul Asociațiunii pentru înzestrarea Muzeului, e delat sine înțeles că lucrările nu pot înainta. A aduna toate dovezile trecutului nostru, toate comorile artei țărănești și toate obiectele, cari ne sînt indispensabile pentru cunoașterea vieții poporului românesc, fără a avea la îndemînă mijloace materiale și oameni devotați cauzei, e o problemă cît se poate de grea. Dar nu există greutate, care să nu se poată învinge prin muncă și stăruință. De aceea datoria noastră e să înzestram „Muzeul Asociațiunii“ cu mijloacele pe cari le avem, și cît mai curînd, căci străinii și mulți amatori adună toate lucrurile vechi și prețioase, cari ar trebui să rămînă o avere națională păstrată cu sfințenie. Cucît ne vom apuca mai tîrziu de lucru, cuatît va trebui să alergăm mai mult ca să culegem

de resculăți, ear comitetul tinerilor Turci este alungat. Șulthanul numește un nou guvern. Comitetul tinerilor Turci se refugiază la Salonic și Adrianopol, unde adună cu zor o armată de peste 20,000, și pornește împotriva Constantinoplei. După ce ajung din nou stăpîniți pe situație, Marți în 27 April la orele 2 1/2 d. a. prin 101 salve de tunuri se vestește schimbarea de tron. Abdul Hamid e detronat, pe motiv că a exilat și a comis ucideri pe nedrept, a dat anză la nemulțămire între națiuni și — și-a călcat jurămîntul. Adunarea națională proclamă de sultan pe Mohamed Reșad, fratele ex-sultanului Abdul Hamid, care luînd numele de Mohamed al V-lea, numaidecît se urcă pe tron și în aceeași zi depune jurămîntul. La 4 ore d. a. salve de tunuri anunță, că actul întronării este încheiat.

Revoluția s'a potolit. Numai în răsăritul depărtat al Izlamului se văd încă nori negri pe firmament... Se pare însă, că sînt numai fulgerile ce se văd la marginea orizontului după trecerea furtunii...

În noaptea de 29 April, după mezul nopții, într'o liniște mormîntală, ex-sultanul Abdul Hamid este urcat într'un vagon de lux și expedit la Salonic, dimpreună cu cei doi fii ai săi și cu 11 cadine ale harenului său, cari îl însoțesc în exil. Acolo își așteaptă osînda, ce i-o va dicta tribunalul militar...

... A fost odată-un împărat, care stăpînia

doar rămășițele ce au scăpat de ochii străinilor. După obiectele cari ajung în România poate n'avem motive să ne pară rău, fiindcă acolo sînt păstrate și arătate ca produse ale spiritului românesc. Dar cele cari ajung în mîna străinilor, în mare parte, sînt pierdute pentru noi. Trebuie deci să începem a aduna, pînă mai e timp, toate obiectele vechi și de artă. Dar cum? Cine? „Muzeul Asociațiunii“ nu dispune de mijloace ca să angajeze mai multe persoane, cari să cuture toate ținuturile românești spre acest scop; n'are banii să cumpere obiectele ce se găsesc, și în cîinste nu le prea dau oamenii. Sîntem însă de credință, că voința, puterea noastră morală și însuflețirea pentru idee poate face minuni. Credem că fiecare dintre noi poate aduna o mulțime de obiecte și fără parale, ear cînd cele mai prețioase nu se pot primi gratuit, fiecare poate jertfi o sumă neînsemnată pentru o instituție națională, care va vorbi lumii întregi și generațiilor viitoare despre vrednicia noastră.

În primul rînd *despărțămintele Asociațiunii* pot să aranjeze expoziții cu ocazia adunărilor cercurale, dînd premiile celorce vor expune lucruri de artă vechi, cari se vor reține pentru Muzeu, chiar dacă vor trebui cumpărate cu bani. Preoții și învățătorii, cari sînt aproape de tezaurul artei populare și cari se învîrt zilnic prin casele țaranilor, cu puțină osteneală pot fi cei mai prețioși colaboratori ai „Muzeului Asociațiunii“. *Facem deci apel călduros către toți preoții și învățătorii noștri, să înceapă a aduna tot felul de obiecte vechi și de artă din satul lor, gîndindu-se că atunci cînd mintuesc de peire și de înstrăinare asemenea comori, își îndeplinesc cea mai sfințită datorie față de trecutul neamului românesc.* În alte țări, chiar și la Unguri, colecții de mai harnici ai Muzeelor sînt preoții și învățătorii. De ce nu ar putea fi și ai noștri? — De transportul obiectelor adunate se va îngriji Muzeul îndatăce va fi avizat.

Un bun serviciu pot face Muzeului și studenții, teologii și pedagogii, cari în timpul vacanțelor pot cutriera ținuturi întregi. Pentru cei cari vor fi mai harnici „Asociațiunea“ de sigur va găsi o răsplată.

Dar și între cărturarii noștri, de alte profesii și de orice vîrstă, de sigur se vor găsi destui oameni de inimă, cari vor sprijini acțiunea de înzestrare a Muzeului. Doamnele și Domnișoarele, deasemenea, ar putea să se ia la întrecere în adunarea țesăturilor, cusăturilor, porturilor și a altor obiecte lucrate de țarancele noastre.

Dînd mîna cu toți, e cu neputință să nu putem învinge greutățile, cari ni-se pun în calea înzestrării „Muzeului Asociațiunii“.

„Asociațiunea“ la Dej. În urma epistolei comitetului central al „Asociațiunii“ adresate d-nului *Dr. Teodor Mihali*, deputat dietal și directorul despărțămîntului Dej al Astref, inteligența română din Dej în consfătuirea ținută Mercuri la 28. April n. a decis să invite „Asociațiunea“, ca să-și țină adunarea generală din ăstan în Dej

peste marea sa împărăție ca un atotputernic. Făcea judecată, sîindea la moarte, tăia și spînzura pe supuși săi după placul voei sale, fără să fie silit a da cuiva seamă de ceia face... Și acum își sfîrșește zilele ca prinsonier, departe de frumoasa capitală a împărăției sale, ca un om fără de patrie, urgisit de toată lumea... Vîntul împotrivirii a spulberat trufia lui...

Epigrame.

Ținî jubileu, ca la Romani,
Să știe obștea muncitoare,
Că 'n doauăzecișicinci de ani —
Ai supt poporul — lipitoare!

Don Ramiro.

Cu exemple din scriptură
Vreți ca să ne scapi de chin;
Omenilor predică apă,
Ear tu te adăpi cu vin.

În școală și prin conferințe
Mereu combați la oameni beți,
Ș'n schimb, aproape 'n toată seara,
Tu vini acasă pe păreți.

Spuribus.

la sărbătoarea Sfintei Mării-mari, (29. August n.). Deja de pe acum au început a se face mari pregătiri pentru primirea deamîna a Asociațiunii. Se va aranja între altele și un mare concert, la care vor fi invitați a-și da concursul lor mai multe puteri muzicale mai de samă dela noi. Aranjarea părții artistice ale frumoaselor serbări este depusă în mîna alor trei bărbați cunoscuți înaintea publicului român ca binepricepători ai artei muzicale. Ear pentru aranjarea unei expoziții frumoase de țesături românești a fost rugată d-na *Elena Pop Hosszu de Longiu* din Deva. Se vor aranja mai multe excursiuni, petreceri populare, etc.

Nr. 19.089/1909

Provocare.

Către întreaga obște a proprietarilor.

Punctul 2 al §-lui 1 din articolul de lege V-1909 referitor la rectificarea catastrului și satorirea procentelor dării de pămînt ținește curmarea respective încetarea împărțirii neproporționate în clasa singuratecelor pămînte cimpii sau hotare întregi.

Rectificarea în acest înțeles a catastrului conform liniei dîntăi a §-lui 3 din legea susamintită se face și ordonează la propunerea binemotivată a corpului reprezentativ și a 20 proprietari de pămînt din comună.

În urma acestei dispozițiuni a legii, convocă corpurile reprezentative și întreaga obște a proprietarilor, ca propunerile referitoare la rectificarea catastrului dela întrarea în vigoare a legii susamintite pînă în 3 luni, dar mai tîrziu pînă la 1. Iulie 1909 st. n. să le subștearnă negreșit recomandat și scutit de porto subscrișului.

Că în ce clasă sînt împărțite pămîntele, se poate vedea de prezent din coalele cadastrale

În propunerii sînt a se înșira toate acele pămînte și teritoare cu rectificare și cu motive că dece se cere clasificarea respective rectificarea.

Propunerii făcute în general, și nemotivate, nu se pot pertracta în merit.

Propunerile făcute referitor la rectificare nu se pot revoca.

În cazul cînd propunerea se face din partea a 20 sau mai mulți proprietari, subscrișurile acestora precum și împrejurarea că sînt proprietari de pămînt din comună, este a se adeveri prin antistea comunală.

Budapesta, la 1 April 1909.

Dr. Wekerle Sándor m. p.
ministru președinte.

Pentru advocații români.

Subsemnatul, *doctor* în drept dela Facultatea din Paris, pe punctul de a pune sub presă „Anuarul Baroului“ ediția II-a, m'am hotărît să consacru o parte, în această lucrare statistică și publicație de auto-biografii, confrăților Români de peste hotare. În consecință, cei cari doresc să figureze în viitoarea carte (cu nume, adresă, decorațiuni, titlu academic, scrieri produse, funcțiuni ocupate, etc.) n'au decît să-mi trimită (prin mandat postal) cinci lei *drept orce taxă*, și vor primi (franco) un exemplar din I-a ediție în care vor găsi (la pag. XVII) buletinul-model gata să fie completat și înapoiat.

Ca să pot introduce inovațiunea proiectată, am nevoie de concursul și adesiunea unui număr mai însemnat de colegi. — Rezultatul ce-l urmăresc este, înainte de toate, să ne cunoaștem între noi.

P. Ghiăcioiu, avocat
Craiova (România)

CRONICA.

La 29. curent a murit *Szende Béla*, blindul președinte al Sedriei orfanale din Lugoj. La congreșia de poimîne se va îndeplini prin alegere acest post însemnat.

Cancelistul dela procuratura reg. din Timișoara *Petru Ivaskovics* a fost avansat la gradul de funcționar clasa X.

Orașul Timișoara a luat inițiativa de a ridica o statuie impozantă eroului *Iancu de Hunyad*.

Ruga la *Cacova* a fost derangeată de o ploaie, mai binefăcătoare decât mărețiile țărăncelor noastre, cari își fac de cap cu luxul prost ce le absoarbe sudoarea muncii.

Ni-se vestește din mai multe sate din împrejurime, că preoții și învățătorii se ceartă rău și între sine și cu poporenii. Unde nu se va restabili pacea, vom arăta cu numele pe cei vinovați.

Marți a fost înmormintată, cu mare pompă, soția vrednicului nostru concetățean *Mihai Fometescu*, mama medicului militar Dr. Ion Fometescu. Transmitem întristatei familii sincere condoleanțe.

Prietinul nostru locotenent *Toma Manciu* (Iglau) a avansat de prima Mai c. de căpitan la armata comună. Multe felicitări.

Duminea trecută, a fost ales în adunarea generală a Reuniunii Grădinei de tir din localitate, în fruntea comitetului ocirmuitor prezident: pensionarul *I. Boitner*, ear simpaticul cirmaci de pân'acum, doctorul *Gh. Scheda* a fost ales prezident de onoare.

În ziua de sfântul Gheorghe s'au împlinit 30 de ani dela înființarea Tipografiei diecezane din Arad.

Taraful lăutarilor *Cocoș-Brka* a concertat câteva zile în „Cafeaneaua Corso“ din Lugoj.

„Ungaria“ din Cluj combate — din punct de vedere rațional — părerea profesorului *Dr. I. Popovici* de a se concentra înstitutele noastre teol. ped. ort. rom. din patrie. Hm.

„Tribuna“ din Arad atrage luarea aminte a deputaților sinodali din Eparhia Caransebeșului asupra provenirii *din sinul bisericii* (?) a relelor ce bîntuesc nenorocita noastră dieceză.

D-nul *Anton de Mocioni*, însoțit de notabilul lugojan *Dr. Gheorghe Dobrin*, petrecind mai multe zile la București, a fost împărțit de atenția cuvenită în cercurile înalte ale capitalei.

Mîine, Duminecă se va reprezenta de către chorul vocal german din localitate frumoasa piesă „Unsere Pauline“.

La Cherbourg s'a înființat o stație de telegrafie fără sirmă, cu ajutorul căreia flota din Marea de Nord va putea sta în legătură continuă cu flota din Marea Mediterană.

Căpitanul de artilerie din Lugoj, *Iosif Stepanescu* a fost avansat cu datul de 1 Mai la rangul de major.

Nr. 85 al „Tribunei“ are un frumos articol de fond despre „școalele de teologie și pedagogie“, semnat de Un seminarist. Se face propagandă pentru creșterea clerului înalt la facultatea din București unde i-s'ar putea da o cultură curat românească, și pentru creșterea preoțimii pastorale în seminarii, cari ar avea să se ridice la 4 cursuri.

Ploile dela începutul săptămînei au fost generale în Austro-Ungaria și România, și au fost o binecuvîntare pentru semănături.

Listele alegătorilor pe anul 1910 în fiecare comună se pot revedea la antistea comunală de orcare alegător, *dela 5-25 Mai*, între orele 8-12 înainte de amiază și la 2-6 d.a. Fiecare alegător poate da reclamații referitoare atît la persoana sa cît și la luarea în listă sau lăsarea din listă a vrunei alegător. Reclamațiile se pot da comitetului central, sau antistiei comunale, *dela 5-15 Mai*. Observații contra recurselor pentru rectificarea listei se pot da *dela 16-25 Mai*. Contra deciziunilor comitetului central se poate recurge la Curia reg. ung. *în decurs de 10 zile dela inmanuare*.

Societatea „Petru Maior“ aduce la cunoștință tuturor binefăcătorilor și prietinelor ei, că și-a mutat domiciliul în: VIII. Măria utca 29.

Mîine, Duminecă, adunare generală extraordinară pentru alegerea de director executiv al băncii „Volksbank“ din localitate.

Biserica noastră a perdut procesul ce l-a fost intentat bisericii sîrbești pentru *parohia Senteșului*. Parohia a fost alipită bisericii sîrbești. Preotul de pân'acum, Teofan Seculici, a predat primăriei averea parohiei și a părăsit orașul.

Preotul militar român din Budapesta, *Ioan Papp*, a fost distins cu ordinul Crucea de aur cu coroana.

În Turcia, sultanul *Abdul Hamid* a fost dezonat. Sultanul nou-ales e *Mohamed al V-lea*.

În Turcia asiatică a izbucnit mișcarea reacționară, atîtă de către refugiații vechiului sistem contra noului regim al tinerilor Turci. În Palestina și Egipt creștinii sînt măcelăriți din motive religioase. Se crede, că prigonirea creștinilor e pusă la cale de Abdul Hamid pentru a discredita pe tinerii Turci.

La Roma, papa a *beatificat* pe *Ioana d' Arc*, fecioara de Orléans.

Ilustritatea Sa d-nul *Iosif Gall* a dăruit suma de 1000 coroane pentru fondul școlii de fete de sub patronajul „Societății femeilor române din Arad“.

În amfiteatrul liceului Lazăr din București, — din inițiativa profesorului Candrea — elevii claselor superioare au fost puși să facă exerciții de pronunțare în limba franceză, *după gramfon*.

În „Newman-Galerie“ din Londra se deschide o expoziție de jucării, destinată să reprezinte fazele de dezvoltare ale jucăriilor din timpurile cele mai vechi pînă în prezent.

Duminea trecută s'a făcut la mănăstirea Sinaia instalarea noului stareț Arhimandrit Dionisie Simionescu, înlocul decedatului Arhimandrit Nifon Popescu.

Simbătă, la 1 Mai s'a deschis în Viena expoziția arhiduceului Carol, victoriosul comandant dela Aspern. Expoziția reprezintă icoana epocii istorice, în care a trăit arhiducele Carol.

Bancnotele roșii de 20 coroane, cari au fost înlocuite cu cele albastre, se retrag din circulație și banca austro-ungară le va schimba pînă la 30 Septembrie 1910.

Săptămîna asta în vr'o două rînduri s'au încercat ucenicii la bătae pe uliță, fără a fi turbuți de nimeni în vandalismul lor.

Celor obișnuiți a se plimba prin parcul bisericii noastre din localitate, li-se dă de știre, că intrarea li-este îngăduită numai prin poarta de jos a Maierului bis.

6 acții de vînzare. A se întreba la Administrația foii noastre.

Acții din emisia II. a „Bocșanei“, conform prospectului publicat, se pot signa și la Administrația noastră.

Profesorului Dr. Paul Friedlaender i-a succedat să facă pe cale chimică purpură (porfiră) artificială întocmai ca a vechilor Fenicienii, Egipteni și Indieni.

Bibliografie.

I. **Cum să trăim?** Povete doctorești pentru trebuințele zilnice, de *A. R. Dobrescu*, medicinist la Universitatea din Graz. Sibiu 1908 (Biblioteca populară a „Asociațiunii“ N. 32. Prețul 20 fil.) în 120, 74 pag.

II. **Creșterea igienică a copiilor.** După mai mulți autori, de Dr. I. Fometescu. Partea I. Oravița 1909, în 80, 31 p. Prețul 25 fil.

Ambii autori au urmat studiile medicale la Graz — o coincidență cred; ambii tratează importanta chestiune a sănătății, privată sau individuală, deși unul numai pe cea din prima copilărie; ambii găsesc necesar a instrui pe Românce în gătitul bucatelor, în care scop dau mai multe rețete de bucate: dar diferă mult unul de altul în felul de a scrie; primul s'a silit a scrie „pe înțelesul tuturor“, și a avut pare-se în vedere mai mult pe poporul de jos, cu toate că și pe Bănă-

țeană o ia în bătae de joc, zicînd că din cauza mulțimei sucnelor trebuie să le ridice, cînd vrea să șadă undeva (eu cred că o face aceasta din economie, cum bunăoară face și cu papucii de-1 poartă mult în mînă); cel de al doilea are ațtea expresiuni nepopulare, lucruri de dughene ce nu se află la țară și sfaturile cele mai multe pentru orașence și copiii lor. Adevărat că e greu să scrii pentru popor, și noi medicii sîntem la început abia pe acest teren: dar trebuie să ne perfecționăm și noi; decî în sensul acesta îmi permit și eu următoarele note.

I. În cărți populare mi-se par citățiile opurilor consultate la fiecare pagină de prisos, căci nu ne putem aștepta dela public a le reconsulta; și pentru cărturarii consumați ajunge bibliografia la fine. Titlul cărții ca și la Erdélyi cam a la *Kneipp*, deși nu e rău. Nu cred apoi, că vr'un Român să mănînce friptură de broaște, decî rețeta respectivă s'ar fi putut elimina; tot așa și cu parmezanul, căci deși e bună brînza din Italia, tot mai bună e cea din țara mea. Aceasta ca idee; ear ca termenî văd: *a* în loc de *al*, *pămîntos* înloc de *teros*, *Vincentiu* înloc de *Victor*, *germenei* înloc de *germeni* (Felix scria *germi* și cred că se apropia de *vermi*), *măruntelat* înloc de *măruntit* și *bicarbona* înloc de *bicarbonic*; *bacil*, *baccil* și *accid*, înloc de *bacil* și *acid*, apoi provincialisme: *faulă*, *saniadaș*, *cupă*, *opăci*, *ciuratură*, *părădăi* (părădaise), *potorei*, *lihod*, *ciuscă*, *desmînta*, *heiuri*, *birlog*; în fine greșale de tipar: *trăsături* în loc de *fesături* (la pag. 10), *figlă* în loc de *fiplă* (p. 52) și *rărește capul* adecă *părul sau răneste* (p. 67).

II. Cred greșit cînd s'a zi că: *căldura de 38-39°* e cea obicinuită pentru făt în pîntecele mamei sale, deoarece viața sa e periclitată la boalele cu 40° ale mamei. — Apoi copilul să fie *chior* (de un ochiu?). Și cum s'ar potrivi cu viața țărănilor: *supa de Liebig*, *făinurile cu lapte* de: *Nestle*, *Maffler*, *Rodermann*, *Allenbnrg*, *Löflund*, etc., sau *fără lapte* de: *Kufeke*, *Knorr*, *Auerbach*, *Maggi*, etc., totașa și vinul de *Tokay*, *Sherry*, *Hygiama*; în fine *șocolada* (ciocolata), *sago* și *tapioca*. Nu mai puțin trebuie să aibă înțîi scînduri pe jos, ca să le văpsiască, și mare ca să poată face scalde de mare. Detto aparat *Soxhlet*. Ca *termeni* mi-au bătut la ochi: *acid ipuric*, *tempeste*, *reaghează*, *Narbe*, *Ingwer*, *sterilizat*, *gaze* (tîfon), *legătură* (fașă bandă), *morbos*, *franzelă* (jumișcă, covrig), *dispoziție*, *defect* (rău), *mucilaginos* (mîzgos), *surogat*, *funcționează*, *constipație*, *diaree*, *excremente*, *inferior*, *exterior*, *lateral*, *consult*, *sinul*, (scaunul)? *meconiu*, *compact*, *palid*, *dispeptic*, *coloare*, *neglijat*, *ricină* (căpușe), *masare* (tragere), *os iliac* (al soldului), *piano* (clavir), *purulent* (puroios), *zace* (bolnav, orî stă culcat, p. 17), *sporturi*, *poltron*, atacă și *atac* (nu oftică!), *pojar* (morbili, dar nu scarlatina), *abundant*, *nutremînt*, *sediment*, *chillii* (la mănăstire). Ca eroare de tipar singurul cuvînt *garafă* în loc de *agrafă* sau ac de siguranță.

Dr. Gh. C.

Mulțumită publică.

Credinciosul *Avram Cotirlă* și familia, din Oravița-română a dăruit mănăstirii din Valea Călugărului: mormîntul Domnului, sculptat de Ioan și Aurel Cotirlă, și un epitaf lucrat foarte frumos cu mîna, în preț de peste 170 coroane. Sfințirea epitafului s'a săvîrșit cu mare pompă în Vîneria Patimilor. Primiască mîrinimosul donator mulțumita noastră și pe această cale.

Valeriu Dabici
preot-administrator.

Mulțumită publică.

Adresăm și pe calea aceasta mulțumiri tuturor prietinelor, cari ne-au adresat cuvinte de mîngăere din incidentul trecerii la vecinicie a mult iubitei noastre mame, soție, soră, bunică și cumnată

Iustina Fometescu născ. Stoianovic

cum și tuturor binevoitorilor, cari au petrecut-o la ultimul ei lăcaș.

Familia Fometescu.

Editor proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

Farmacia „La Sf. Gheorghe“

— Oravița —

vis-avis de prăvălia lui R. Goldstein
în strada principală.

În farmacia mea, arangeată modern, se capătă
în afară de

**tot soiul de medicamente și
diferite parfumuri franceze,
engleze, pudră, săpunuri**

și alte articole de tot felul atât pentru
țerance, cât și pentru damele de elită.

Cu distinsa stimă

ADOLF GROS
apotecar.

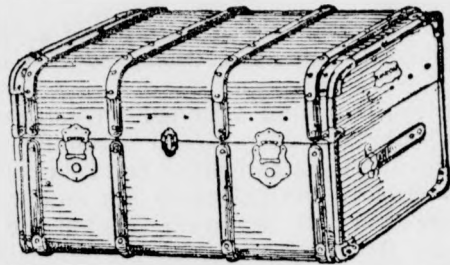
Cine voește să cumpere

≡ **STUPI** ≡

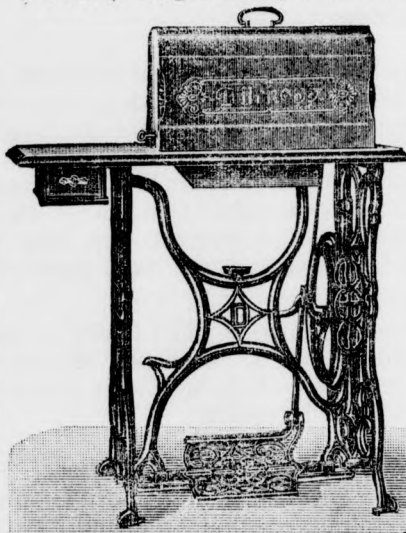
să se adreseze lui **Dimitrie Gherga**, veghe-
tor la calea ferată în **Majdán** (Krássó-
Szörény m.)

Johann Belgrader și fiul Oraviczabánya

comunică onorațiilor săi mușterii din Ora-
vița și jur, că are în prăvălia sa și

GEAMANTANE
cum și singurul depozit al renumitei

mașini de cusut dela fabrica Dürkopp & Cie.

Cîntece și plîngerî

6 compoziții românești de o rară
frumusețe, pentru voce și piano, dedi-
cație doamnei Eleftera Dr. Mihali de
Iustin Cl. juga — ni-se trimite la re-
dacție. Cuprinde cîntecele: „Dorul de
țară“, „Trecut-a bădița dealul“, „Tu
te duci bade sărace“, „Frunză verde
frunzuliță“, „Cîntecul haiducului“ și
„Pe sub fereastră curge un rîu“.

Prețul 3 coroane.

Oleu pentru urechi

de **Dr. G. Schmidt**, medic militar,
vindecă radical surzirea cronică,
durerea de urechi, ținitura urechii,
deranjul auzirii, chiar și în cazuri
de asurzire învechită.

O sticlă constă cite 4 cor., și se capătă
numai la

Farmacia Török József, Budapest,
Király-utca, 12. sz.

„Plugarul“ s. p. a. în Cacova cu filiala în Goruia

primește depuneri pe lîngă libel și în cont-curent cu 5—6% și plătește și darea
de venit după depuneri.

==== Cumpără și schimbă tot felul de monede și hîrtii de valoare. ====

Acordă împrumuturi în cont-curent și pe obligațiuni fără termin și amortizare în con-
dițiunile cele mai favorabile.

Escomptează cambiî cu giranți și acoperire hipotecară.

Acordă avansuri pe hîrtii de valoare și cereale. Primește spre încasare mandate indigene și străine.

A înființat și o

însoțire ocazională reciprocă pentru asigurarea vitelor.

După fiecare cvotă se plătește la despăgubire de 100 coroane numai 2 fil.

Vitele asigurate pîn' acum reprezintă un capital de 600.000 cor.

➔ Mijlocește cumpărarea de mașinării și alte unelte agronomice. ➔